СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY
УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.
OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.
ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 213. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 14 вересня 1931. VOL. XXXIX. No. 213. Jersey City, N. J., Monday, September 14, 1931. THREE CENTS.

ВАШИНҐТОН ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ПРИБІЛЬШУВАННЯМ БЕЗРОБІТНОЇ КАТАСТРОФИ

ВАШИНҐТОН. — Уряд і представники організованої урядом допомогової акції найбільше зажурені тим, що загал перебільшує катастрофу безробіття. Звертають увагу преси, щоби вона отрясла загал зі страху перед катастрофою, бо цей страх є найбільшою перешкодою в ліквідації лихих часів. Кождий надіється ще ґірших часів і обмежує свої видатки до мінімума, а це тільки погіршує ситуацію.

Уряд запевняє, що надходяча зима не буде ґіршою від минулої. І як минулої зими подбано за потребуючих, так подбається за них і цеї зими.

Уряд подає далі, що можна чути й читати, що цеї зими буде треба годувати 30,000,000 потребуючих, помочі. Та цього не буде, бо минулого року, коли було 6,000,000 безробітних, давано поміч від 2,000,000 до 4,000,000 людям.

Американська Федерація Праці обчислює, що цеї зими матимемо 7,000,000 безробітних.

СОТКИ ЛЮДЕЙ ЗГИНУЛИ ПІДЧАС ГУРАҐАНУ.

БЕЛІЗ (Британійський Гондурас). — Від 200 до 400 людей згинуло наслідком гураґану, який навістив отсе невелике, бо з 15,000 жителів складаючеся портове місто, заселене головно Муринами й Індіянами.

Шкода виносить яких $7,500,000. Нема прямо одного дому, який не потерпів би від бурі. Всі церкви знищені.

Між згинувшими є 10 Американців. Це є головно єзуїти, котрі вчили в тутешній духовній семинарії.

Найбільше гинули люди тоді, коли місто заляли нагло морські боввани, нанесені надзвичайно сильним припливом моря.

Є богато ранених, котрих тяжко ратувати, бо всі аптики понищені.

АМЕРИКА ПОСИЛАЄ ДОПОМОГУ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер, як тільки дістав відомість про катастрофу в Беліз, дав припоручення американським кораблям, які стоять недалеко Гондурасу, щоби негайно поспішили з лікарською й іншою помічю потерпівшим від гураґану.

НЕ ПАМЯТАЮТЬ ТАКОГО ГОРЯЧОГО ДНЯ.

НЮ ЙОРК. — В пятницю, 11 вересня, пережив Ню Йорк найгорячіший день року. Записки нюйорського метеорольоґічного бюра не записали ще в своїй довгій історії такого горячого 11 вересня. Було 95 степенів спеки.

ПРОДАЛИ НІМЕЧЧИНІ ПШЕНИЦЮ.

ВАШИНҐТОН. — Федеральна Фармерська Рада подає, що продано Німеччині 7,500,000 бушлів пшениці. Належитість, у сумі $3,750,000, має бути заплачена на протязі трох літ.

22 ОСІБ ЗААСЕКУРОВАНІ ВИЩЕ $3,000,000.

НЮ ЙОРК. — „Ди Спектатор", асекураційний журнал, подає, що маємо в Злучених Державах 22 осіб, котрі заасекурувалися вище суми $3,000,000. Найбільшу асекураційну полісу має промисловець Пієр ді Понт з Вільмінґтону. Виносить вона $7,000,000.

Крім того маємо ще 391 осіб, котрі заасекуровані на $1,000,000, або вище.

ҐІНДЕНБУРҐ ПОДЯКУВАВ ДИТИНІ.

НЮ ЙОРК. — Як ґазети донесли, що Німеччина знайшлась у важкім економічнім положенню, яке могло скінчитися катастрофою, 8-літня Дорота Ґут, дочка німецьких родичів у Ню Йорку, вислала до німецької нюйорської ґазети $1, з призначенням на ратунок Німеччини.

Той доляр вислано до краю, а про дарунок дитини донесено президентови Ґінденбурґови, котрий вислав їй специяльну подяку зі своїм власноручно підписаним портретом.

ДОХІД З ФАРМ ДАЛІ ЗМЕНШУЄТЬСЯ.

ВАШИНҐТОН. — Зі звіту департаменту хліборобства виходить, що цей рік є добрим для фармерів щодо врожаю. Та що з того, коли мимо доброго врожаю дохід фармерів зменшився на 22%.

ХОВАЮТЬ ДОРОГОЦІННОСТИ В СТАРИХ ПАНТОФЛЯХ.

НЮ ЙОРК. — Миссис Анна Гавзер з Джексон Гайтс поховала свої перстені в старих пантофлях, щоби в той спосіб забезпечити себе перед злодіями. Але забула за те й пантофлі викинула на смітник. Пригадала собі за них допєрва тоді, як сміття вже вивезли за місто. Розповіла свою біду одному з наставників у бюрі чистки міста, а той казав перешукати купу сміття й щасливо знайшли старі пантофлі й дорогоцінности.

ВИБИРАЄТЬСЯ РІЗЬБИТИ РІЖНІ ТИПИ ЛЮДЕЙ.

НЮ ЙОРК. — Скульпторка Мальвіна Гофман вибирається в подорож по світі з тою думкою, щоби різьбити ріжні типи людей з цілого світа.

НАСЕЛЕННЯ РОСІЇ ХВИЛЮЄТЬСЯ.

На московське начальство й на центральний комітет зокрема зробило страшне враження справоздання комісії поліційної управи про повсюдні активні виступи робітників, про поширену діяльність терористичних орґанізацій, про часті бунти серед червоної армії, про початки відпірности в колективних господарствах та про переслідування представників влади і партії.

МАТЕРИНСЬКА ЛЮБОВ.

У Відні 24-літня Анна Урбан, жінка шофера, вбила свою кількамісячну дитину, опісля сама хотіла відобрати собі життя при помочи світляного ґазу. Матір уратували. Причиною тієї родинної траґедії була невиличима серцева недуга дитини. Мати, що дуже любила свою дитину, не могла дивитися на її терпіння та вбила її. Матір арештували.

ПЕРЕДЧАСНА СМЕРТЬ.

Майже кождого дня повідомляють московські большевицькі ґазети про „передчасну смерть" чекістів. Цими днями повідомила „Правда" в ч. 198 про „почесного чекіста", Франца Круміна, котрий останніми часами був начальником міліції і кримінальної тайної поліції в східнім Сибірі. Всі розуміють, що ця „передчасна смерть", скороспостижна, ніщо інше, як убивство їх доведеним до розпуки населенням.

ВБИВСТВО НА ЯХТІ.

Нюйорська поліція шукає за злочинцями, котрі напали на яхт Бенджеміна Колинґса, виплили на море й там убили чи втопили його, а залишили при життю дуже гарну жінку і дитину.

ДОНЬКА АБО БОМБА!

До мешкання Марії Стельмахової в Гурці під Перемишлем впала крізь вікно бомба і вибухаючи ранила тяжко Стельмахову та знищила хатню обстановку. Поліція арештувала Івана Черняка, який пімстився на Стельмаховій так по лицарськи за те, що вона не хоче видати доньки за нього.

СМЕРТЬ ВІД ГРОМУ.

Підчас бурі в околиці Золочева вдарив грім біля села Розважа і вбив господаря Дмитра Коспана, занятого роботою в полі.

ТРУП У МАЛИННИКУ.

Парубки, що збирали малини, надибали в потоці громади Яворів (пов Косів) трупа 14-літнього Мик. Кіщука. Здогадуються, що Кіщука вбив Дмитра Кіщука та Василину який з небіщиком збирав малини. Поліція арештувала Дмитра Кліщука та Василину Кіщук, маму вбитого, як підозрілих у вбивстві.

ЗНАЙШЛИ СОДОМУ І ГОМОРУ.

Папська комісія натрапила на сліди розвалин біблійних міст Содоми і Гомори, знищених землетрусом 2,000 до Христа. Серед звалищ знайшли дощинку з написами — невідомим досі письмом і її досі не відчитали.

НАДПРОДУКЦІЯ ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ В НІМЕЧЧИНІ.

Про надпродукцію німецької інтеліґенції свідчить факт, що в самих Східних Прусах є 50,000 безробітних з академічною освітою. Тому, що число студентів зростає з року на рік, їх виглядн дістати заробіток після скінчення студій щораз менші. Таксамо мається справа в інших німецьких краях.

ЗАСТРІЛЕНИЙ ЧЕРЕЗ ПОМИЛКУ.

У Вербові, станиславівського повіту, застрілив Дмитро Климка через помилку Василя Цюрара, сподіваючися, що це його запеклий ворог Василь Ґрабовецький. Климка втік з вязниці в Делятині, де сидів під замітом намаганого вбивства Василя Ґрабовецького з Ланчина. Тепер має ще один гріщок на совісти. Поліція шукає вбивника.

ВЖИВАННЯ КОНФІТУР.

Сезон конфітур вже зачався і кожна господиня старається зберегти на зиму якнайбільше полуниць, суниць, черешень та інших ягід. Цей присмак дуже здоровий, бо складається з овочів і цукру, які зміцнюють організм не тільки фізично, але й умово. Науково доказано, що конфітури відживляють наші клітини та кости таксамо як і наш мозок. Крім того конфітури причиняються до домової ощадности, бо надаються до булки на друге снідання для дітей, заступаючи дорожчі річи, а навіть до наглих принять. Для несподіваних гостей далеко краще подати чай з конфітурами, ніж посилати до склепу за тісточками та іншими солодощами. Хто записує видатки цілий рік, може переконатися, що одноразовий вклад на смаження конфітур оплачується краще і виходить дешевше, ніж безнастанне купування по склепах.

САМОГУБСТВО ЗАСУДЖЕНОГО НА СМЕРТЬ.

У вязниці в Чорткові сидів Йосиф Козачок, селянин з Вербівця, пов. Теребовля, засуджений на кару смерти за убивство своєї рідні, зложеної 6 осіб. Оборонець Козачка зголосив касацію і Найвищий Суд зніс цей вирок та приказав перевести нову розправу. Козачок не хотів уже чекати на новий суд і сам відобрав собі життя.

ПРИГОДИ ХЛОПЦІВ НА ЧОРНОМУ МОРЮ.

Чотири молоді хлопці з Констанци (Румунія) всіли перед 25 днями в човен і пропали серед Чорного моря. Аж недавно наспіла вістка від румунського консуля в Бурґас (Болґарія), що вітер приґнав човен з хлопцями до болгарської пристані Созополь. Вони вибралися на рибу і мали з собою харчів на три дні. Коли верталися з риболовлі, захопила їх буря і понесла на море.

ЧИСЛЕННІ АРЕШТУВАННЯ СЕРЕД ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.

Італійська преса повідомляє, що на Великій Україні переводить ДПУ численні арешти серед інтеліґенції. Між арештованими є відомі українські діячі, як Стасюк, Христюк, Чечель, проф. Яворський і Мазуренко.

ГРАБІЖНИЧИЙ НАПАД У НОВІЙ ЖУЧЦІ.

У Новій Жучці (Буковина) близенько бензинового млина виконали невідомі бандити напад на коршму Лейби Ґайзінґера. Вечером вийшов Ґайзінґер на подвіря, щоби замкнути шопу. Там зловили його чотири бандити й били та душили його так довго, поки Ґайзінґер не вмер. Тоді увійшли вони до шинку й зажадали їсти й пити. Шваґрова й сестрінка Ґайзінґера заявили, що вони вже нічого не продають. Нагло витягнули бандити револьвери, кинули на жінок покривала й подушки й зажадали 100,000 левів. Перестрашені жінки сказали, що такої великої суми грошей не мають і можуть дати лише кілька тисяч. Бандити взяли собі зі сховку ці гроші й зникли. Здається, що це були Бесарабці, бо говорили по російськи.

ЖІНКА СУДДІ СЛУГОЮ.

В міському бюрі посередництва праці у Варшаві зареєструвалася недавно як кандидатка на служницю жінка одного слідчого судді. Вона розійшлася з чоловіком і не хотячи приймати від нього ніякого утримання, рішилася заробляти як служниця. І справді вступила на домову службу, яку споняла кілька тижнів, аж дістала посаду в бюрі.

ІНЦИДЕНТ НА МАДЯРСЬКО-ЧЕХОСЛОВАЦЬКІЙ ГРАНИЦІ.

Чехословацька телеґрафічна аґенція доносить, що на мадярсько-чехословацькій пограничній точці Гідашнеметі сталася немила пригода. Кілька мадярських вояків арештували чехословацького цлового урядника, що заступав начальника цлового уряду. Опісля арештували ще одного урядника. Мадярські власти твердять, що ці два чехословацькі урядники висміяли мадярську націю. Мадярські власти кажуть, що обидва урядники були пяні й висміяли мадярський нарід. А з цеї причини їх арештували.

АРЕШТУВАННЯ СОВІТСЬКОГО ШПИГУНА.

Румунські пограничники арештували цими днями совітського шпиґуна Карпа Боґіна. Він признався, що стоїть уже кілька літ у службі ҐПУ.

НОВИЙ СПОСІБ ЛІЧЕННЯ ЗУБІВ.

Французький лікар де Рожа винайшов новий спосіб лічення зубів. Щоби направити зуб, треба було дотепер ходити до лікаря кілька разів. Це коштувало часу і нервів. Тепер можна полагодити цілу процедуру за одним замахом. Де Рожа витягає хорий зуб і купає на напрявляє його. Опісля вичищує рану і вставляє в неї витягнений зуб. В короткім часі приростає зуб знову до ясен.

ЯК ЖЕНЯТЬСЯ І ВІДДАЮТЬСЯ В РОСІЇ.

В стремлінню зреформувати процедуру заключення подружа придумало совітське правительство такий спосіб: муж і жінка, що бажають одружитися, купують на почті формуляр і виповняють його заявою, що вступають в подружа. Виповнений цей блянкет заносять до уряду ЗАҐС. Процедура покінчена. В цей самий спосіб відбувається і розвід.

АРЕШТИ У ЗВЯЗКУ З УБИВСТВОМ ГОЛУФКА

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Поліція ще не попала на слід убийників Голуфка, хоч у звязку з атентатом переводять численні ревізії й арешти серед Українців. Поліція далі твердить, що Голуфка вбило УВО, хоч на це не має ніяких доказів. Дотепер тримають в арешті: Олексу Буція, портера пансіону, в якому вбито Голуфка; Дмитра Гринаша з Модрич; Мирона Боднаря, — академіка зі Стрия; Михайла Стипницького з Городища та Миколу Бабича з Туснович.

Численні ревізії переведено у Львові в Українців, яких запідозрено в приналежности до УВО, але арештів не було. Ревізії переводили також у Бруховичах. Екзекутива УНДО оголосила комунікат, в якому зазначує, що вона взагалі осуджує терор як форму політичної боротьби, а тому й до вбивства Голуфка ставиться з рішучим осудом. Одночасно екзекутива протестує проти того, що польська преса, не маючи ніяких доказів, що вбивство доконане Українцями, обвинувачує українські орґанізації та ціле українство в убивстві.

Дрогобицький староста призначив 10,000 злотих нагороди тому, хто приведе до арешту вбийників. Слідство встановило, що вбийників було двох. Вони влучили в Голуфка шістьма кулями.

ОТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ҐІМНАЗІЇ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Головна Укправа „Рідної Школи" оголосила, що вона відкрила в Дрогобичі ґімназію імени І. Франка. В комунікаті Управа підкреслює, що це цілком нова ґімназія, яка не має нічого спільного з ґімназією, замкненою владою минулого року.

Учнів приймається відразу до всіх вісьмох кляс. До цієї ґімназії можуть вписуватися також бувші учні українських ґімназій в Рогатині й Тернополі, що й досі залишаються розвязані.

ВАЛЬДЕМАРАСА ЗВІЛЬНЕНО.

КОВНО (Литва). — Суд звільнив від вини й кари бувшого диктатора Литви, Вальдемараса, якого обвинувачено було за намір зробити державний переворот. Разом з ним звільнено від кари 10 обвинувачених. 12 інших обвинувачених засуджено кождого на рік вязниці.

БРІЯН ГОВОРИТЬ ПРОТИ ВІЙНИ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Міністер Бріян виголосив на засіданню Ліґи Націй велику промову. Він закликав держави боротися далі проти війни й не допускати до повторення траґедії Великої Війни. Разом з тим він рішучо заявився проти наміру Німеччини домагатися збільшення своєї армії, а також заявив, що Франція буде старатися, щоби конференція по загальному обеззброєнню відбулася в призначений час.

Причини сучасної економічної крізи Бріян бачить у минулій війні, а також у повоєнній конкуренції ріжних держав.

ВОЄННІ МАНЕВРИ.

ПАРИЖ (Франція). — В районі Реймсу, на тих полях, де в часах Великої Війни відбувалися тяжкі бої, тепер французька армія переводить великі воєнні маневри. В маневрах бере участь 60,000 війська, розділеного на дві ворожі армії. Перший раз у маневрах беруть участь ріжні наймодерніші засоби війни, які тільки вигадага світова та французька воєнна техніка в останні повоєнні роки.

Маневрам приглядається ввесь французький ґенералітет з начальником штабу, ґенералом Вейґаном, що став на чолі французької армії по смерти Фоша. З чужинецьких начальників штабів армії на маневрах перебуває лише начальник штабу американської армії, Мек Артур.

ҐАНДІ НЕ ДУМАЄ ЇХАТИ ДО АМЕРИКИ.

МАРСЕЛЬ (Франція). — Сюди приїхав Ґанді в дорозі до Анґлії для участи в конференції довкола круглого стола. Кореспондентам ґазет він заявив, що не думає їхати до Америки, бо вважає, що він там не бажаний. Він міг би поїхати до Америки як представник свого народу, що бореться за самостійність, але тепер його в Америці стрінулиб, як звичайного аґітатора.

Він отсе перший раз рішучо висловився проти большевиків і заявив, що вони не спровокують Індійців стати на шлях комуністичних експериментів.

ЩЕ ОДИН РЕКОРД.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Артист Куль написав на почтовій картці історію Швайцарії. Він написав на картці нормального почтового розміру 18,000 слів, або 100,000 літер. Слова можна читати звичайним оком, без побільшуючого скла.

ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКЕ НАПРУЖЕННЯ.

ЦІНҐ-ТАО (Китай). — Японські консулі на Квантунському півострові далі занепокоєні аґітацією серед Китайців проти Японців та Корейців, що мешкають на півострові. Це викликає більше напруження між Японією та Китаєм.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
A Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES;		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НА ПЕРЕЛОМІ

Хто приглядався тому, як цього року святкували в Америці „Лейбор Дей", цей не завважив на перший погляд великих ріжниць від подібного святкування минулими роками. Як бувало, так і тепер одні виїжджали з міст, а другі приїжджали. Було переповнення в залізницях, в купелевих місцевостях над морем і т. п. І були ріжні мітінґи та проповіди по церквах на тему цього свята.

Та коли брати це останнє під увагу, мітінґували і проповідували й давніше. І давніми літами освячувано працю, говорено про робітничі права. Говорили, а минуло свято, всі вертали до своїх занять і все оставалось по давньому.

З того можна би вносити, що таке саме буде й з тими всіми програмами і проєктами, які довелося чути на „Лейбор Дей" з уст ріжних визначних американських діячів. Та на ділі воно так не є і так не буде. Бо отсе перший раз довелося в Америці почути один великий збірний голос, з якого виходить, що щось попсулося в економічній машині краю. Всі бесідники, політики і представники праці, представляли теперішнє економічне положення в такий спосіб, що коли не прийде завчасу зарада, треба числитися з переворотом. Один з американських ґовернорів заповідав таки революцію. А сенатор Бора прямо визвав богачів до сповнювання обовязку годовання голодуючих. І запевнив їх, що коли вони цього не зроблять добровільно, то їх до цього змусить держава.

Річ ясна, що всюди говорено теж про ріжні способи, як забезпечити тепер працю безробітним та обезпечити робітника на випадок безробіття й інших нещасть. І як би критично не ставитися до поодиноких проєктів, то з одним повинен погодитися й найбільш консервативний капіталіст, що так як тепер, далі бути не може. Вже не вистарчить доказувати на папері, що капіталістична система найкраща, а треба цей доказ переводити на практиці. Значить, треба дати в першу чергу безробітним роботу, а далі подбати про таке унормовання господарських відносин, про такий розподіл між продукцією і збутом, щоби не доводити до катастроф безробіття.

Сьогорічний „День Праці" дав капіталови до зрозуміння, що або він зможе заґарантувати постійну працю і жити, а ні, то мусить провалитися через своє безсилля супроти економічних вимог нової епохи.

НАЙНОВІШІ ХВИЛЮВАННЯ

Малощо не від двох тижнів хвилюється наша прилюдна опінія двома проявами. По одному боці стоять збройні напади невідомих осіб чи орґанізацій на публичні інституції, а по другому — слідне зацікавлення українською справою в Галичині заграничним (точніше — західним) світом, чого доказом найновіша гостина двох англійських парляментаріїв. Одна й друга справа відбилася голосним відгомоном серед українських і польських державних і громадських кругів. Перейдемо коротенько по черзі.

I.

В пятницю, 31. липня 1931, напали пять людей коло 17-го кільометра на гостинці, що веде з Перемишля до Бірчі, на однокінний почтовий амбулянс, на якому почтильон, Іван Сиґела з Бірчі, віз листи, друки й гроші, призначені для почтових урядів у Красичині й Бірчі. Крім почтильона їхали на амбулянсі чотири подорожні та поліцай, Ґібчинський, який мав цю почту супроводжати. Напад виконали в хвилі, коли подорожці позлазили з воза та йшли пішки під горбок, а почтильон і поліцай ішли з боку коло воза. Стріли віддані зпоза дерев поцілили почтильона в рамя, а поліцая Ґібчинського смертельно. Коли всі живі почали втікати, напасники добули з воза почтовий мішок, в якому було 18,200 зол., забрали з нього 200 зол. чи 250 зол. і втікли в ліс у сторону Рокшиць і Тисової, забираючи з собою зброю від забитого поліцая. При негайних арештуваннях попало богато Українців, головно інтеліґентів, у тюрму. Говорять, що між арештованими є три дійсні учасники нападу, що решту незабаром зловлять. Одначе наразі не чути, щоб їх половили й поарештованих тримають в арештах.

Це ловлення й травлення умундурованими людьми та псами мало вже свою немилу приключку. Через ліс ішов чи пробігав якийсь хлопець, якого поліціянт поцілив з кріса два рази, бо він на вид поліції втікав. Ніччю хлопець помер у шпиталі. До цеї пори не стверджено, чи хлопець стояв у якій звязи з нападом на почтовий віз, але тимчасом — нехай вибачає.

Того самого дня напали якісь люди на почтаря коло Ніска та зрабували йому більшу готівку.

Того самого дня також напали невідомі люди в білий день на банк у Бориславі й зрабували готівку. Хто вони — невідомо до сьогодня.

Ще не вспокоїлася публика середньо-галицької смуги, як якісь невідомі люди заїхали бричкою в суботу, 8. серпня ц. р., в год. 5.30 пополудни, під почтовий будинок у купелевому місті Трускавці та під грозою револьверів забрали вмить протягом 5 мінут 24,480 зол. готівки. При цьому пострілили почтового урядника. Чи забрали гроші й у приватних осіб, які під терором тримали ввесь час руки вгору, чи ні — не дасться певно сказати. Польські часописи підносили раз з подивом, що у приватний людей нічого не забрали, а пізніше донесли, що при ревізії кишень забрали 7,478 зол. Скільки було нападаючих, також не знати. Ті, що бачили напад, кажуть, що було їх шість, а поліція, яка не бачила, — що лише пять. Утікаючи, тяжко пострілили нападаючі портієра одної приватної віллі та шофера, які хотіли їх придержати.

Як пише інформована поліцією польська преса, слідство на добрій дорозі і справників от-от зловлять. Покищо тільки поарештовано богато Українців, але видно, що між ними нема виновників, коли опозиційна польська преса ремствує на поліцію, що дотепер ціле слідство безуспішне.

На добавок хтось застрілив ніччю на дорозі поліційного аґента Буксу, який вів слідство в справі нападу на почту в Трускавці.

Майже в тому часі трапилося кілька пожарів, вбивство війта в Коломийщині та хтось попротинав телеґрафічні й телефонічні дроти в Дрогобиччині, а в Самборі хтось закрав у „Стшельца" 60 карабінів.

Польська публична опінія запевнює менше або більше рішучо, що всі випадки це діло УВО, або УОН, що по їх думці все одно. Вшехполяки, які минулого року так довго цькували уряд, доки не спровокували „пацифікації", за яку відтак обжаловували той самий уряд, остерігають владу, щоби не дала заскочити польське громадянство гіршими несподіванками. „Польська суспільність у Східній Галичині („Малопольщі"), заправлена вже в боротьбі за польські інтереси в тому краю — хоче нарівні з владою завжди бути готова, щоби відперти замахи на її супокій". Очевидно, чомуж то мали би вони відмовити собі приємности — погуляти при другому поґромі.

Не будемо перечити, що „патріотичні" польські громадські круги цілою душею візьмуться до помочі поліційним орґанам. На диво, вся увага звернена виключно на український бік. У лісі коло Брилинець спав собі хлопчисько, Дмитро Ґудз. Випадково знайшов його член „стшельца" і давай тягнути хлопця на поліцію. Коли хлопчисько тікав, „стшелєц" стрілив і ранив Ґудза смертельно; він по дорозі до шпиталю помер.

При нагоді кидається навіть зовсім поважні погрози. На похороні поліцая Ґібчинського застріленого в часі нападу на почтовий амбулянс, промовляв між іншими і підінспектор поліції Абчинський. Він говорив, що „нехай вони (тобто ті, з яких рядів вийшли нападаючі) пригадають **собі цю тверду руку, яка минулого року з конечности була покаранням; хай знають, що рука** є все готова до оборони землі, а кожна більша капля польської крови змiцнює її польськість. Хай знають ті там у Берліні, які висилають сліпих виконавців нападів і бестіяльських душогубств, що ряди польської поліції складаються з тисячів самих Молецьких (поліцай, застрілений минулого року під Бібркою) і Ґібчинських, усе готових стояти на сторожі напроти смерти в обороні ладу та безпеки держави, а польський нарід має таких синів ще міліони. Польський нарід смертю кількох найліпших синів не позволить ослабити себе тут на тій безперечно польській землі".

Чи це зробило УВО, чи УОН, як пише польська преса, годі сказати. Відпираючи наступи польської преси на Українців зприводу тих подій, „Діло" написало, що „ми не мали з тим нічого спільного". Це становище приняв за своє і орґан УНДО, львівська „Свобода", пишучи, що „наше становище таке саме".

Знов же „Рада Старих", зложена з Ю. Романчука, д-ра Теофіля Окуневського й д-ра Костя Левицького (про що свого часу „Свобода" повідомляла в кореспонденції зі Львова — Ред.) опублікувала у ч. 180 „Діла" з 13. серпня 1931 комунікат, у якому пишуть при кінні таке слово:

„Розуміємо настрій нашої молоді і її почування в сучасних обставинах, але не можемо погодитися з тим, щоби недосвідна молодь поривалась до таких актів, які ведуть до винищування наймолодшого покоління, — а не приносять користи. Отсе якраз затрівожує нас небезпекою для будучности української нації.

„Тому відзиваємось до нашої молоді, щоби йшла за розвагою та не легковажила голосу остороги батьків, котрі дорожать життям своєї молоді. Оберніть свою молодість і бажання посвяти на доцільні діла, які принесуть справдішні основи для добра і будучности української нації".

Булоб важко сказати безсторонно, хто був орґанізатором і виконавцем тих подій. Пожежі — як доносять учорашні польські часописи — ширяться „нескінченим ланцухом" у Великопольщі (себто в давній пруській частині), роблячи шкоду на грубі суми. А недавно (12. VIII.) був такий самий грабунок у білий день, в 3. год. пополудни, кільканацятьох тисяч золотих, перел і дорогоцінностей в Сендзішові коло Ряшева. Елеґантний пан заїхав автом до Лейби Ґолд, стероризував її, отворив залізну касу, забрав, що хотів, і поїхав. „Удався" також напад на залізничу касу в Гірничій Дуброві, отже не на области „Малопольщі", при чому зрабовано 60,000 зол. (Дехто навіть зауважує, що вже самий факт удатних нападів виключає тут роботу УВО).

(Конець буде)

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ДОЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Нас повідомляють, що в чеських урятових колах вирішено зліквідувати до нового 1932 року такі українські школи в Чехословаччині:

Український університет у Празі, Підаґоґічний Інститут у Празі та Студію плястичного мистецтва там же. Окрім того має бути зліквідована українська ґдмназія в Ржевницях коло Праги вже з днем 1 вересня 1931 р. Це рішення сталося для всіх цих українських шкіл цілком несподівано. Педаґоґічний Інститут у Празі має студентів на двох останніх (3. і 4.) курсах, які цим розпорядком будуть позбавлені змоги кінчити високу освіту в рідній школі. З другого боку цим припиняється наукова вельми цінна робота українських учених, що працювали в цих високих школах. В сучасних обставинах світової господарської кризи на карту поставлене життя десятків Українців з високою науковою кваліфікацією, учених, які відомі не тільки на полі української науки, але й за кордоном.

Очевидно, що потреба боротися за нужденний шматок хліба відірве цих людей від наукової роботи і наслідком цього мусять загинути такі наукові товариства в Празі, як Історично-фільольоґічне Товариство під голуванням проф. Дмитра Антоновича, Українське Товариство прихильників книги на чолі з проф. С. Сірополком, Українське товариство природників, Педаґоґічне товариство і т. і.

Не менше траґічно складається доля української ґімназії. Більше як 100 українських дітей раптом позбавлено змоги продовжувати освіту в рідній школі. Куди подітися? Для вступу до чеських шкіл треба мати кошти (діти в Ржевницях жили в бурсі). Тимчасом українські ученики — це діти убогих еміґрантів. Закриттям ґімназії для них взагалі замикається можливість дальшої науки.

Потрібна негайна допомога для загрожених українських шкіл.

Всеодно.

— Моя любов для пані доведе мене до божевілля!

— Може краще до шлюбу?

— Абож то не всеодно?

I. Яремський.

КАПОСНИЙ ДЯДЬКО

I.

Я йшов повагом понад тихою річкою, яка з давніх-давен тут цюркотіла й якої береги були рясно вкриті кучерявими, зеленими вербами, а в тих вербах голосно дзвенів соловейко.

Я йшов з непокритою головою, несучи соломяного бриля в руках, бо сонце пекло неймовірно й повітря було напоєне духотою.

Стежечка, по котрій я йшов, звивалась між бурянами то туди, то сюди, іноді піднімалась на горбик, потім спускалась у балочку. Вона водила мене, куди їй хотілось, неначе глузуючи надімною.

За вербами у воді шамотіли зтиха очерети та намагався щось співати якийсь птах.

Я йшов собі, зриваючи іноді високу травицю й відтинаючи зубами по кусничку її стебельця.

Позад мене лишалося село, а довкола стелились поля, покриті руном зелених хлібів.

Мені треба було бути коло найглибшого місця річки, де люди купають коней. Там я перетну нитку свого життя. До чорта воно мені! Я не можу дальше так жити, як жив до сьогодня. Мені остогидли сварки з жінкою. І чого саме тепер розперезавсь зі своєю піснею цей соловейко? Тут треба згромадити до купи свої безладні думки, зважити добре все, що було і що є в мому житті, а він наче наперекір тьохкає собі без перестанку.

В полях порожньо, порожньо і коло річки. Нема нікого з людей. Це добре. Принаймні ніхто мені не перешкодить виконати свій замір. А виконати його конче треба. Я пригадую собі ті сварки, які повстають між мною та жінкою й які тревають що дня, майже що години.

Я згромаджую свої думки докупи й починаю думати. Перш, ніж виконати свій замір, треба востаннє перевірити все наше подруже життя, а тоді вже робити те, що прийшло мені до моєї дурної чи розумної голови. Треба добре зважити все, щоби бути переконаним у тім, що я зважився на такий крок не дарма. Отже треба почати з самого початку.

II.

Я зустрівся з нею припадково, коли вона була ще безжурною дівчиною.

Вона мала всі прикмети до того, щоб зацікавитись нею в перший день зустрічі. Вона була прегарна як... та що тут малювати? Вона була, одним словом, такою, що після першого зазнайомлення вже не можна було не мріяти про неї, не мати непереможного бажання знову й знову зустрічатися з нею бодай на коротку хвилину, послухати її ласкавого голосу.

І я покохав її глибоким коханням, як лицар давно вже минулих днів.

Ми перемогли всі перешкоди, які стояли на нашім шляху (а їх було багато з боку її батьків), і одружились.

Спершу ми жили у злагоді, шануючи одне одного та віддаючи все богови любови. Досить було нам на короткий час розлучитись, як серце вже тужило за нею, переймалося якоюсь тревогою. В такі часи в голові завжди роїлась думка: Що таке кохання? Чиж це не хорість людської душі?

Одного дня між нами вперше повстало непорозуміння.

Це було одного літнього вечора. Нас відвідав наш приятель. Але час був саме вечері й ми його запросили до столу. Після кількох склянок вина він почав звертатися до жінки з двозначними теревенями, а вона байдужісінько собі слухала це й усміхалась.

Мене перейняла заздрість і я вперше по відході приятеля почав їй докоряти за це.

— Як можна бути такою? — кидав я їй в роздратованню, — адже ти не дівчина, а жінка! Ти не мусиш дозволяти кожному чоловікови плескати тобі язиком, що йому спаде до його дурної голови! Так може дійти до того, що до тебе простягатиме й руки кожний паскудник! Ні, мені це не подобається в тобі!

Вона не сперечалась і не захищалась, а тільки здивовано дивилась на мене широко відкритими прегарними очима, повними слів.

„Що це? Ти можеш бути так огидно злосним до мене? І хто саме? Той, хто мені найдорожчий понад все в житті й хто мені клянеться в своїм безмірнім до мене коханні? Ах, Івасю, Івасю!" — напевно мусіла так думати вона.

III.

Все більш та більш я переконувався в тім, що моя жінка або надзвичайний ангел, або такої вдачі людина, що її треба доглядати від усього в житті як дитину. Це мене вражало і я нервувавсь, докоряючи їй.

— Не люблю я тебе за це. Обридло — кинув я їй одного разу необачно. І тут сталося те, чого я не сподівався. Мабуть ці слова вразили її в найболючіше місце. Вона зблідла, очі її наповнилися слізми, а уста нервово затремтіли.

— Як?! Не любиш? Обридла я тобі? — ледви вимовила вона і враз випростувалась і гостро дивилась на мене. Була ще більш прегарна такою. Мабуть не хотіла вірити в те, що мої необачні слова вимовлені мною.

— Добре. Від нині я буду такою, якою ти хотів би мене бачити. Але памятай, аби потім не пошкодував! — промовила вона по короткій хвилі.

І справді, від того часу вона вже не була такою, якою була передтим як перед людьми таксамо й передімною. Кожний мій крок, кожне моє слово дратували її і з теплих попередніх відносин до мене не було вже й сліду. Холодним порохом снігу ніби їх припорошено.

Між нами повстала прірва.

Вона привчилась на одно моє прикре слово відповідати ще прикрішими словами.

Нарешті я сказав:

— Так жити не варто. Радше нам розлучитись.

— Так?! Розумію. Я давно вже бачу, що тобі тільки цього треба. Може іншу вже маєш? Чи не забрав ти собі в свою дурну голову, що я тобі так легко піддамся? І хто ти? Хіба ти чоловік? Тьфу на тебе! — кинула вона мені у відповідь на мої слова.

— Ха-ха-ха!

Я реготався смачно, задоволено. Чиж треба ще чогось більше? Все зрозуміло як найкраще. Вона мене таки вже не любить, бож такою вперто-ворожою до мене я ще не бачив її. А коли так, то хай буде кінець цьому в глибокій річці, куди я ось простую.

IV.

Я вже був там, де люди купають коней.

Біля бірега праворуч шамотять очерети.

На березі нікогісінько.

Я оглядаюся до села. Чи не біжить моя жінка слідом за мною? Булоб добре, колиб це було так. Хай би благала мене схаменутись та вернутись до дому. Хай би заприсяглася, що між нами не буде більш ніяких непорозумінь. Я був би вдоволений і... вернув би до дому. Але... на шляху нікогісінько. Тільки хвилі повітря миготять над полями. Я зітхаю з жалем і йду у воду. Ось вона мені вже до колін, ось вже...

— Ей! А то що буде? — несподівано лунає недалечко.

З очерету виглядає здивоване дядьківське лице, вкрите чорною густою бородою. Він стоїть в одній сорочці й очевидно перед цим ловив рибу.

— Тьфу! — спльовую я в пересердю й іду назад до берега, — щоб ти луснув... перешкодив.

Йду понад берегом назад і міркую: Не все ще втрачене. Піду трохи геть звідсіля й зачеплюсь на вербі. Чи не однаково, як його кінчити це дурне своє життя? Ось тут таки я можу покінчити з ним рахунки — думаю я, спинившись біля кучерявої старої верби.

Я починаю лагодитись. Насамперед шукаю очима добру гиляку, яка витрималаб мене. Потім знімаю з себе ремінець, закидаю його на гиляку...

— Ей! — знову лунає позад мене.

Очевидно дядько слідкував за мною, а я не помічав цього.

— Чорте паскудний! Чого тобі треба від мене? — гукаю я, змірявши його лютими очима. Але він незворушливо наближається до мене.

— Нє полагається — промовляє він.

— Що „нє полагається"?!

— А ось це, що ви хочете зробити. Гріх берете на свою душу тай людям буде клопіт.

Я, не довго міркуючи, хапаю дядька за груди, але він міцніший за мене. Він таксамо хапає за груди й мене, валить на землю і ми якийсь час шамотаємося в тяжкій боротьбі.

Нарешті мої руки й ноги звязані моїм ремінцем і ще за кілька хвилин дядько, перекинувши мене через свої велитенські плечі, триюмфально несе до села, не зважаючи на те, що я пручаюсь, звиваюсь, наважуюсь його вкусити зубами.

— А тепер що буде? — таксамо триюмфально сміється він, не маючи й гадки відпустити мене на волю.

— Капосний дядько. Якби не він, я таки був би звів рахунки зі своїм остогидлим життям.

ПРОТОКОЛ

З ЗАСІДАННЯ ЕКЗЕКУТИВИ УКР. НАРОД. СОЮЗА, що відбулося в днях 15, 16 і 17 липня 1931 р.

при співучасти членів контрольної комісії, яка в тім тижні переводила контролю діловодства головної канцелярії і майна У. Н. Союза, та членів редакції органу „Свобода".

Присутні були: М. Мурашко, гол. предсідатель; І. Каштанюк, гол. рекордовий секретар; Р. Слободян, гол. фінансовий секретар; В. Левчик, гол. касієр; П. Маційовський, менаджер „Свободи"; О. Шараварко, голова Г. К. К.; о. Гр. Пипюк, секретар Г. К. К.; о. д-р В. Клодницький, член Г. К. К.; і шеф редакції „Свободи" О. Ревюк.

По переведенню рутинових справ екзекутивного комітету отворено спільну нараду в справі безробіття, молодіжи, реформи і дальшого поширювання організації.

Спільні наради відкрив гол. предсідатель М. Мурашко відповідною промовою, вказуючи на вагу названих справ та можність обговорення їх обширніше з нагоди присутности членів Г. К. К. в головній канцелярії У. Н. Союза. В дискусії над безробіттям стверджено, що та справа була вже предметом обрад річного засідання і богато вже було на ту тему сказано і написано. Одначе безробіття триває дальше і воно дальше являється найактуальнішою справою робітників, а тимсамим і членів нашої організації. Ситуація з дня на день погіршується, насуваєтся страхіття надходячої небувало тяжкої зими. Жертвою цеї економічної кризи падає не лиш дотеперішний рівень життя робітника і його особистий дорібок, уступаючи місце загальному зубожінню, але також всі його дотеперішні здобутки. Зубожіння — це смерть для організації, бо доводить членів до того, що вони мусять організацію опускати, а організація без членів не може істнувати. Зпочатку було питання, як ратувати поодиноких зубожілих членів, а тепер хмари насуваються на цілу організацію і стає питання, як її ратувати-вдержати, через небезпеку провести. Хтож її вратує-вдержить, як не ті, що її збудували і досі удержували? І в тім лежить ціла трагедія хвилі. Ми бачимо, що загал членів дуже добре ситуацію розуміє. Останками сил організації держиться. Та біда в тім, що молодший елемент не держиться так цупко як старший і це ситуацію погіршує. Досі до нас зверталися поодинокі голоси за ратунком-помічю. Ми, як головна управа цеї організації, мусіли відповідати те, що правда, а саме, що ми управляємо лиш таким дорібком, який члени зложили на означені ціли, а саме на запомогу вразі смерти або каліцтва чи невилічимої недуги. Фондів на допомогу на випадок безробіття ми не складали тай тепер не маємо з чого взяти. Ми, а з нами цілий загал членів, зрозуміли, що нам треба було подбати за щось більше, ніж ми подбали, та що нам, хоч немислимо обезпечуватися від безробіття в такий самий спосіб як від смерти, каліцтва або невилічимої недуги, то ми могли були подбати, щоби й те обезпечення, яке в організації згідно з державними асекураційними законами можемо мати, було обчислене на те, щоби в такій ситуації членам не потрібно було організації покидати через неможливість оплати вкладок. Нові роди обезпечення з вартісними зворотами, в яких є також безплатне продовжування, отже такі, що на випадок неможливости плачення вкладок з огляду на загальне безробіття чи яких інших причин можна бути дальше обезпеченим на довгі роки в той спосіб, що чим хто довше платив, тим довше дальше безплатно обезпеченим бути може, ми маємо вже від 1925 р. Але аж тепер, коли потреба такого обезпечення стала загальною, мабуть уже кождий розуміє, що тільки заміною старого роду обезпечення на нові можна краще обезпечити членів і організацію, та що ріжниця у вкладках не повинна бути перешкодою в заміні старого роду обезпечення на новий, бо ліпше є платити більшу вкладку тоді, коли мається заробіток і бути обезпеченим тоді, коли платити нема звідки, ніж платити меншу вкладку тоді, як можна заплатити й більшу, щоби бути обезпеченим лише в часі можности плачення вкладок. Члени подбали, щоби ліпші нові роди в організації були конвенцією ухвалені і головна управа їх провадить, але самі в старім роді лишились і аж тепер договорються, що старий рід був добрий на старі часи, бо в ті часи тільки на такі роди закон дозволяв. На нові часи треба нових родів. Треба їх не лиш мати в організації для нових кандидатів, але треба всім до них приступити, бо навіть в найліпші часи заробітків ліпше є мати обезпечення оплачене далеко наперед, ніж з місяця на місяць платити.

Ми вже договорились і готовимося до переведення реформи, себто до переходу всіх членів зі старого роду обезпечення на нові. Це могло би перевестися леґально аж на слідуючій конвенції. Нашим обовязком, як головної управи, є до цього приготовити себе і загал членів. Тай це робиться. Але покищо до конвенції далеко, а безробіття чорною хмарою повисло над організацією. Ситуація дуже складна, бо не всюди однакова. Не в кождій місцевости безробіття однакове. Не в кождім відділі однакові засоби на допомогу членам і не кождому членови однаково тяжко вдержати членство, ба й само членство щодо оплати не в кождого рівне. Лекше оплатити членство з обезпеченням на $500 ніж на $1000 або більше. Лекше платити за себе одного, ніж за цілу родину. Одні відділи вже довший час підпомагають своїх членів і орудують так, що їх фонди не вичерпуються. Другі дали незначну поміч і вже вичерпані.

У тій ситуації найліпше зрозуміти можна правду нашого організаційного клича „в лучности сила". В декотрих місцевостях є безпотрібно по кілька малих і слабких відділів, які й у найліпші часи заробітків до запомогової акції не були здібні. Вони звичайно повставали через розкол, нетолерантність або особисті амбіції. Де цілю була взаїмна поміч членів, там було зрозуміння, що в лучности сила, і та сила проявляється навіть в таку скрутну як теперішня хвилю.

Маємо відділи з поважними фондами, які вже дали членам велику допомогу і сподіваються крізу без втрат в членах перебути. Однак маємо і малі відділи, та по кілька в одній місцевости, в котрих члени ніякої помочи досі не зазнали і сподіватися не можуть і тепер покидають їх, а з ними й організацію. Та хоч і між малими і немічними відділами є такі, які в ніякім разі великими і засібними бути не можуть, з огляду на те, що в даній місцевости може не бути більше кандидатів, так бодай в таку скрутну хвилю безробіття повинно кождому членови бути ясно, що ліпше лучитися в силу з другими, хоч би й подальшими, ніж мати для вигоди „свій" відділ під боком, але порожний. Довести до спільної запомогової акції з приводу безробіття відділи великі й засібні з малими і порожними означалоб до певної міри стільки, що спричинити, щоби ті, котрі вміли за себе подбати, ще й подбали за тих, що не вміли або й не хотіли вміти. Це є одною з причин, що досі така акція не ведеться. Без спільної акції відділів не мож справити спільного апарату для неї в головній канцелярії. Не можна сподіватися, що акцію зорґанізування допомоги зможуть дати відділові або головні урядники, бо вони можуть особисто стільки зробити в тій справі, що кождий член повинен, а офіціяльно те, що приказує статут і ухвали членів. Виходить на таке, що — як каже пословиця — „хто собі помагає, тому й Бог поможе". Отже члени мусять зрозуміти, що не поодиноко, але гуртом вони мають силу, яка може і повинна допомогу дати тим, що без неї обійтися не можуть. Та передовсім мусять лучитися в ту силу. Дрібні відділи повинні лучитись у великі офіціяльною злукою або прямо переходом членів з малих відділів до великих. Відділи, які не мають приписаного статутом числа членів і тому уважаються неправосильними, повинні звинути своє істнowання, а їх члени повинні збільшити силу відділів більших.

Це правда, що наша організація досі не передбачувала і не приспособлялася матеріяльно, щоби в такій ситуації тепер сейчас члени могли мати готову поміч. Але не правда, щоби ті члени, що вспіли збудувати собі вистарчаючу поміч для дотеперішних потреб, яка числиться на многі мільони; щоби ті члени, що дотепер з повним успіхом несли поміч вдовам, сиротам, калікам і невилічимо хорим; котрі завше потрафили дати поміч не лиш собі, але й рідному краєви на загально народні ціли; щоби вони не були спосібні до створення нової акції запомогової, яка тепер для них самих потрібна.

Наше членство бореться з безробіттям уже доволі довго і в багатьох місцях допомога практикується в ріжний спосіб. Треба отже, щоби ті, що досі в тім напрямку нічого не робили, приглянулися другим і розводили один спосіб, який для їх місцевих обставин найвідповідніший. Треба, щоби всі способи несення допомоги безробітним стали явними і могли бути наслідуваними. Треба отже дальше про це говорити і писати, бо це найбільш актуальна справа.

Ми є свідками, що повної допомоги всім безробітним не в силі дати якась одна організація, хоч би й з найбільшим капіталом. Ми бачимо, що навіть робітничі правительства найбільших держав не всилі всіх потреб робітників в теперішню пору заспокоїти. Не зможуть і члени У. Н. Союза дати своїм співчленам всього, що їм зприводу безробіття потрібно. Але можуть і повинні помогти бодай тим, котрим загрожує втрата членства в організації і бодай настільки, щоби того членства не втратили, щоби могли задержати обезпечення родин на випадок смерти, каліцтва або невилічимої недуги.

Знаємо, що в ліпших часах наші члени мали більше обезпечення ніж в одній нашій організації. Знаємо, що задля продовжуючогося безробіття вони змушені слабші і менші організації покидати, оставляючи собі лиш одиноку надію на У. Н. Союз. І вірують, що Батько Союз, котрий спільно з ними перейшов вже неодну крізу, вийде і з цеї ціло. Дехто, не можучи оплатити свого членства на вищу суму обезпечення, знижує на меншу, в надії її опісля наново піднести. І ці надії та змагання слід підтримати так, як на зорґанізований загал пристало.

Зібрана статистика з нагоди вставлення угольного каменя в новім домі У. Н. Союза в 1929 р. виказувала, що члени У. Н. Союза кромі много мільонової запомоги вдовам, сиротам, калікам і невилічимо хорим та на гуманні і народні ціли рідного краю з каси своєї централі, де зложили вже поважну суму й на дальші такі потреби, з своїх місцевих кас видали вдруге стільки, і то переважно на взаїмну поміч між собою. Та урядова статистика виказувала, що до розпорядимости членів в загосподарених відділах в той час знаходилося готівкою коло пів мільона. І тому, хоч у цю пору в головній касі нема такого фонду, з якого можна би в теперішній потребі черпати, одначе в руках членів, зглядно під їх безпосереднім зарядом, знаходяться засоби, які тепер стають у пригоді тим, що за них уміли подбати, і так, як ними вони самі того бажають і самі заряджують.

Товариства-відділи організуються не лиш на те, щоби збирати вкладки до головної каси і засилати їх тай вести подвійний з того рекорд з головною канцелярією. В товариствах-відділах є осібні льокальні каси, а з них льокальна допомога. Взаїмна поміч починається на місци між членами і лише звідси може вийти такою, на яку членів стати. Щоби ту допомогову акцію поширити, треба, щоби члени прийшли до відділів, а не відділи до членів. Треба, щоби члени зрозуміли організаційний клич „в лучности сила" і до того застосувалися. Кождий, навіть найбільший і найбогатший відділ має отворені пороги і більше членів бажає до себе пригорнути, бо розуміє, що чим більше членів, тим більша сила. І коли наші відділи більше зрівнаються щодо сили, то настільки зрівнається їх допомогова здатність, а навіть може вийти спільна допомогова акція.

Тому з приводу безробіття і депресії не слід з заложеними руками ждати, аж кождому зосібна якась маґічна сила зішле допомогу, але, як на солідно зорґанізованих Союзовців пристало, треба лучитися, щоби спільними силами самим собі взаїмну поміч і в теперішній потребі дати.

З черги обговорено справу Пласту при У. Н. Союзі. В дискусії стверджено, що справа орґанізовання Пласту при У. Н. Союзі, яка вийшла з потреби приєднання молодіжи до У. Н. Союза, доспіла вже була до тої міри, що, провіривши через квестіонар брак кваліфікованих молодих осіб для розведення організаційної акції, було припоручено екзекутивному комітетови такі особи відшукати, підготовити і до тої роботи зєднати. В тій цілі було постановлено в часі шкільних вакацій у недалекім сусідстві головної канцелярії перевести приготовний курс пластових інструкторів і інструкторок. Для того був проголошений в органі конкурс, яким з боку організації пошукувалося за відповідним місцем, інструкторами й учениками. Той підготовний курс інструкторів і будучих організаторів та лідерів молодіжи мав відбуватися на фармі, в здоровій околици, з усіми догідностями вигідного літниска, зглядно пластового табору, і так, щоби попри здорове і веселе збуття шкільних вакацій молодіж могла познакомитися з пластовими вправами, ідеєю і цілями та щоби могла виробити собі орієнтацію, як по місцях з огляду на ріжні обставини наш пластовий рух можна би використати для цілей нашої організації, у злуці, там де це можливе, зі скавтовим рухом американським, в надії, що таке питання молодіж сама найкраще потрафила би розвязати. Була надія, що колиб таким чином вдалося зібрати заінтересовану молодіж з ріжних сторін, то з самого її запізнання між собою і спільного перебуття вакацій могла би вийти користь: для неї особиста, а для організації як не проєктований досі пластовий рух, то якась інша форма приєднування молодіжи до У. Н. Союза, походяча з їх власної ініціятиви. Кошт був поділений так, що лише частину, в сумі $7 на тиждень від особи, мала покрити молодіж сама, або при помочи відділів, з тим, що й це булоб їй пізніше звернене за прислугу організації в приєднуванню молодіжи в формі організаційної нагороди. Решту кошту мала покрити головна каса У. Н. Союза, признаючи його за вклад-інвестицію, конечну й корисну.

До конкурсу зголосилося 10 фарм з ближчої й дальшої околиці. Крім того знайшлися також пропозиції не лиш на винайм, але й на купно, а то й не лиш на літнисько-обоз, але й місця на Сиротинець. Це доказало, що на такі потреби місця не бракує і є в чім вибирати.

На платних інструкторів також зголосилося більше осіб, та, на жаль, не таких, яких до цього потрібно, бо переважно люди, яким здавалося, що в безробіттю і в такий спосіб було би добре дещо заробити і вакації перебути. Однак між ними було три зголошення, які можна було розважати і вразі потреби з них скористати.

Найгірше вийшло зі зголошенням учеников і через те курс не міг відбутися. Кандидатів на відбуття в такий спосіб вакацій в реченци зголошень було тільки три. Пізніше наспіло ще кілька, а між ними і такі, котрих відділи своїм коштом наміряли післати, але й цього було замало, щоби можна було курс перевести.

Переписка, яка вивязалася з приводу того конкурсу між заінтересованою молодіжю і головною канцелярією, доказує, що наша молодіж „Свободи" майже не читає і про справу лиш принагідно могла довідатися від родичів тай членів, і то не настільки, щоби заінтересуватися справою і до конкурсу станути. Осібний апель до відділів у тій справі також не дав пожаданого результату. Богато тому винна й депресія. Одначе з тої переписки слідно, що якби можна віднестися до молодіжи безпосередно, а до того в англійській мові, то результат мусів би бути інакший. Ціла отже трудність лежить у навязанню безпосередного контакту з тим молодим елементом, через який одиноко далосяб усю молодіж заінтересувати і до організації приєднати. Ми знаємо, що молодіж є і з року на рік її чимраз більше доростає. Не знаємо одначе, де і яка вона і не можемо знакомства навязати. Тому, що нам без того не обійтись, бо від того залежить дальший розвій організації, нам не можна зражатися першою невдачею, але треба дальше шукати і пробувати способів, які би нас до цілі могли довести.

Спосіб навязання знакомства з молодіжю в часі вакацій у пластовім таборі є може найвідповіднішим для осягнення нашої організаційної цілі, тай коли знаємо причини невдачі в часі сьогорічних вакацій, будемо могли спробувати його ще раз у слідуючім році. Однак це є тільки один зі способів і такий, який тільки раз в році можна пробувати. Тому в межичасі треба буде вживати інших заходів для приєднання молодіжи до організації. В першій мірі треба ту справу зробити актуальнішою в діточім журналі, видаванім англійською мовою, та дальше підтримувати акцію в „Свободі" зі старшими членами. Всяка кампанія і взагалі організаційна робота повинна вестися так, щоби молодіж приєднувалася. Урядники, головні і відділові, а передовсім члени-співласники організації, повинні всіми можливими способами вести пропаганду в тім напрямку. Істнуючі школи, клюби і кружки молодіжи повинні все і всюди мати горячу піддержку зі сторони старших членів У. Н. Союза і всяку можливу поміч в організованню нових. Всякі організаційні нагороди, а передовсім стипендії, повинні бути уділювані так, щоби молодіж чулася не лиш більше заінтересованою, але й більше супроти цеї організації обовязаною.

Вкінці після довшої й вичерпуючої дискусії на тему допомоги рідному краєви, в якій наша організація все веде провідну ролю, стверджено потребу навязання тісніших і безпосередніх зносин тай особисту орієнтацію в теперішній ситуації з огляду на актуальність української справи на світовій політичній арені і невідрадного положення Українців під Польщею, однак до рішення вислання там свого відпоручника, з причини браку на це фондів в організації, не дійшло. Натомісць стверджено, що „Свобода", яка, крім того, що є органом У. Н. Союза, є заразом одиноким тут щоденником, має незалежні від організації приходи і розходи, має зобовязання не лише супроти членів, але й супроти всього націоналістичного загалу, тай тому є більше до залагодження такої потреби покликана і по змозі полагодити обовязана.

Після заяви менаджера, що наразі й „Свобода" такого видатку покрити не може, над цею справою перейдено до денного порядку, а саме, ствердивши, що всі справи вичерпані, засідання формально закрито.

Іван Каштанюк,
гол. рек. секретар.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СОЮЗОВЦІ — СОЮЗОВЦЯМ!

Скажу правду, коли стверджу, що стаття „Свободи", затитулована „Союзовці — Союзовцям", зробила не тільки на мене, але й на інших членів Союза дуже добре враження.

Наш орган пригадує нам, Союзовцям, що ми є одна родина, що ми повинні собі взаїмно помагати, а в першу чергу використати свою ґазету на те, щоб обмінятися думками, як то найкраще собі помагати в часі теперішнього безробіття.

Ми, Сюзовці, повинні добре над тим застановитися. Робітник повинен помогти робітникови, памятаючи на нашу пословицю: громада по нитці, а бідному сорочка. Ми не можемо допустити до цього, щоби наша організація маліла, щоби тратила членів тому, що ті, котрі стояли в організації по кільканацять літ, не можуть тепер далі платити вкладок.

На те треба фондів. А організація такого фонду не має, бо конвенції про те не подбали. На членів не можна накладати ще більшого розмету. Тому мені здається, що один був би з того вихід, щоби взяти по 2 центи з фонду конвенційного, а по центови з адміністраційного й з того створити фонд безробітних. За місяць було би з того яких 600 долярів. На тім адміністрація не потерпіла би, бо тепер папір дешевший, а делеґати на конвенцію брали би по $7 замісць по $10. Ту жертву зробили би певно, даючи в той спосіб ратунок безробітним.

Олекса Ґадз,
Ром, Н. Й.

—o—

САМИ — СОБІ.

На сторінках „Своводи" пишеться тепер богато про заразу безробіттю. Порушено теж і справу допомоги Союзовців Союзовцям.

На мою думку, це добра справа, коли вчимося взаїмно собі помагати. Так і повинно бути в нашій організації.

Але легко сказати, а трудно перевести. Скажу правду, що коли я вичитав в „Свободі" статтю „Союзовці — Союзовцям", то я думав, що зараз посиплються десятки ріжних проектів, які пригадуватимуть нам, що Союз має мільони долярів, та не повинен допустити до того, щоби члени відпадали, а повинен зі своєї каси покривати вкладки безробітних. І тому я дуже мило розчарувався, коли читаю один голос, а далі другий і третій, і не бачу ніякої „большевицької" методи господарювання Союзовим майном. Я бачу, що наші члени, хоч бідують і не роблять, але розумно задивляються на те, що Союз може, а чого не може.

Всі ми розуміємо, що всі фонди У. Н. Союза мають своє призначення. А всі вони є такі скупі, що навіть якби ми хотіли, й як би це було законне, то годі їх обтинати, бо нема з чого. Тільки завдяки ощадній й розумній господарці наш Союз є солідною і доброю запомоговою організацією. І тої основи не можна порушувати. Ніяких фондів Союза чіпати не можна. Але зате треба винести науку з теперішнього безробіття й коли воно мине, а зійдемося незадовго на конвенцію, треба подумати, що нам треба мати спеціяльний фонд, призначений на такі нещастя, призначений на такі нещастя, як от теперішне безробіття. Якщо члени У. Н. Союза будуть згідні памяти за такий фонд у роках добрих, тоді матимемо чим ратувати себе в роках лихих.

А покищо не треба глядіти на централю і від неї вимагати допомоги поза тою, яку вона статутово може дати. Нам треба самим братися по відділах до організовання допомоги безробітним і потребуючим нашим товаришам. Не відкладаймо того, бо це найпевніша й найскорша й одиноко тепер доцільна дорога. Інакше будемо сипати ріжними проектами, а хоч би їх були сотки, нічого з них практичного не вийде. Тому не ґаймо часу, а організуймо негайно по відділах допомогу своїм братам, членам нашої славної організації.

Б. Яворський.

На стрільниці.

Капраль (до вояка): Ти не навчишся стріляти! Лише не розумію, як ти в цивілю є кравець і вмієш засилити нитку?!

Вояк: Дуже просто, пане капраль: не держу голки 200 метрів від нитки.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

POLAND AND THE UKRAINIANS.

A Mission of Inquiry.

I.

(From our Special Correspondent).

In a Ukrainian Village.

Signs of the "Pacification" are still visible. There are streaks of new thatch on many roofs where the Polish police had pulled down the old in search for arms. The Ukrainian inscription on the stone front of the co-operative building is so chipped as to be illegible. The floor-boards of the Ukrainian reading-room and theatre were torn up and used for fuel by the police. They are now replaced by rough planks laid loosely on the earthen floor. The stone memorial to the Ukrainians who fell in the abortive War of Liberation was blown up — the fragments still lie about in odd places.

The village priest—a "Uniate," or Greek Catholic — lives in a little farm on the hill near the church. He was away during the "Pacification," so that he escaped the flogging suffered by priests in other villages. His grain was scattered and stamped into the mud, the floor-boards of his cottage were pulled up, clothes, linen, and embroidery were pulled out of drawers and cupboards, and trampled underfoot. The old piano was smashed — the keyboard looks like an irregular row of broken teeth.

"Leniency."

There was no arson in this village or anywhere for miles around; indeed the villagers knowing how terrible the retribution would be if a single Polish haystack were to catch fire, did voluntary guard every night last summer, so as to keep any would-be incendiaries off the Polish farms or estates. These precautions were not wholly unrewarded, for the village, although "pacified", (being strongly attached to the Undo, the Ukrainian Nationalist party) was treated with far greater leniency than many others, and is barely mentioned in the petition addressed by the Ukrainian members of the Polish Sejm (Parliament) to the League of Nations. Only about a dozen villagers were severely flogged, and none so severely that they have not recovered since, though there is one who still has a limp and several who can still show scars. And the memory remains — a mental scar that will never fade away.

One villager was unconscious for many days after he was beaten. Another was severely beaten, although he was 70 years old. Another was flogged in his own cottage and while his family were there — his wife cried when she saw it and the little children screamed; he lost consciousness, and when he came to his wife and children lay about the floor, bruised and bleeding. The mayor of the village was tied to a horse and dragged along the road, while policemen followed close behind, beating him on the head and shoulders. A woman of 75, who seems to have been rude to the police or to have got in their way, was dreadfully beaten. A child of nine was roughly pushed aside when the police entered a cottage. It died of concussion soon afterwards.

Most of the women and children fled into the forest when the first police detachment arrived — other villages had already been "pacified," so that the floggings and the destruction were not altogether unexpected. Two nights were spent in the forest by these terrified people, while the rain came pouring down.

Peasant Resistance.

But although grief-stricken and terrified, the peasants were not really cowed — the village was "pacified" at the end of September, the Polish general election was in Nowember, and, although the peasants were told by the police that if they did not vote for "List No. 1" — the Polish Government Bloc — they would be "pacified" all over again, almost the whole village voted for the "Undo."

In spite of the threat continually uttered by the police even now — perhaps quite irresponsibly — that there will be another "Pacification" this autumn, the villagers remain "Undo" — the older peasants with a kind of sullen obstinacy, the younger with an intense fervour.

The terror goes on all the time, but it is mainly a subtle, silent terror now, although deeds of violent oppression still occur — arrests are common, and arrest often means a flogging as well. At Easter, for example, two villagers were arrested and taken to the nearest town, Tarnopol, many miles away. There they were dreadfully flogged, detained for three weeks, and then discharged without being brought to trial.

There were no policemen here in Austrian days. Now there are three. They are armed with carbines, revolvers, and bayonets. They keep watch over all that happens in the village with a bullying, galling vigilance. The slightest untidiness in front of a Ukrainian (though not a Polish) hut, a Ukrainian (though not a Polish) pig sunning itself on the village green, a Ukrainian (though not a Polish) dog without a lead, or any trivial irregularity (more often imagined than real, and even when real so trivial as to be discoverable only by the most malevolent, microscopic police vigilance) in the Ukrainian co-operative store, and at once the person held responsible — he is always a Ukrainian — is fined (with the option of imprisonment, for many of the peasants are so poor that they cannot even pay a small fine). It is dangerous to sing the anthem that begins "The Ukraine is not dead yet" (a common penalty for this offence is ten days imprisonment, with the option of a fine). A child humming the melody within earshot of a policeman will, if it is lucky, escape with a box on the ears. Sometimes the policeman will just put his head over the fence of a Ukrainian backyard, mumble something about refuse (even when everything is clean and tidy), and demand five or ten zlotys from the owner, who gets a receipt in return. Theoretically the owner can refuse to pay, and can carry the matter before a magistrate (who is nearly always a Pole, even in regions where the Ukrainians are a big majority). But this is costly and tedious business, and the outcome always doubtful. As a rule the loss of time and the expense are far beyond the means of the ordinary villager.

There are Ukrainian lawyers who give all their time to helping their, fellow-countrymen with legal advice. Most of these lawyers are overwhelmed with work to the point of physical exhaustion. And occasionally justice is done — some time ago a villager was told to report at the police station. He did so without knowing whay he was wanted. He was received with blows — his head was beaten bloody, his arms and shoulders were black with weals and contusions, and he was barely able to stagger home again. No explanation was given. But the case was taken up by a Ukrainian lawyer and the policeman who had committed the assault was sentenced to a fortnight's imprisonment. He is back again now on his old beat, here in the same village.

Police Tyranny

There can be no meetings, no lectures, no concerts or theatricals, no festivals or dancing in the village without the permission of the Polish authorities. Permission is sometimes given, more often it is refused, and then quite arbitrarily. The entire Ukrainian co-operative and educational movement and the simplest popular pleasures are hemmed round and thwarted by innumerable petty restrictions — everywhere and continually the police interfere, arrest, fine, imprison, or confiscate reading matter.

Under the Polish Minorities Treaty the Ukrainians have a right to their own schools, but one school after another is being taken away from them (according to Polish official figures published in Felinski's "Les Ukrainiens" the 2,151 Ukrainian primary public schools in Eastern Galicia were reduced to 684 in the years 1924-30). The schools are often closed on the most trivial pretexts, often because of some unproved suspicion against any of the teachers of pupils. The Poles claim that these losses are made up for by the increase in the "mixed schools" (which, according to the Polish figures, rose from 1,102 in 1925 to 1,793 in 1930). But the claim is baseless, for the teaching in these schools is almost entirely Polish, and the cirriculum is pervaded by Polish nationalist doctrine. These "mixed schools" are, in fact, instruments of "Polonisation."

Theoretically they are meant for regions where the Ukrainians and Poles live intermingled. But here in this village the population is almost entirely Ukrainian, except for the "Colonisers" and their families, who have their own Polish school. Nevertheless the village school is "mixed." Where there are as few Ukrainians as there are Poles, there is not even a "mixed school," still less a Ukrainian school. There is a Ukrainian teacher in the village, but she is not allowed to teach here, but only in a Ukrainian school about five miles away. She walks there and back every day — there are no trains, trams, or omnibuses in these parts, and ten miles are no small matter when winter comes, for then the roads are tracks where the mud and the puddles are more than ankle deep.

The "Colonisers" live on the outskirts of the village. They arrived in the years 1920 and 1921, and received plots of land varying from forty to sixty acres (there is hardly a Ukrainian farmer here who has more than five). The "Colonisers" are part of a system that recalls the Cromwellian "plantations" in Ireland. They are former Polish officers or N. C. O.s, and receive arms and a grant of land from the Government. In return they have to be at the Government's disposal in case there should be any disorders. They are a kind of rural praetorian guard, like the "Vitezek" of Hungary. Their new cottages with corrugated iron roofs are dotted around the villages or, for strategic reasons, along the railway lines, and can be distinguished even by the most casual observer from the quaint thatched cottages of the Ukrainians.

The Peasantry.

The peasants are very frank in their talk. They are extremely anxious that the outside world should know what is going on. If they hear that an Englishman or an American is anywhere within ten or fifteen miles, they will tramp all the way to see him and tell him everything, even if it means trouble with the police when they get back. They still hope that the outside world will "do something," for, after all, is there not a League of Nations and a Minorities Treaty? And was not Home Rule promised years ago?

The peasants of this village are well informed, even when they can neither read nor write. They know all about the "Committee of Three" and Mr. Henderson — he will help, they are sure of this. Nor is their knowledge confined to Ukrainian matters — they have heard of Austro-German Customs aggreement and of Mr. Hoover. They are very sceptical about Russia. When they get a newspaper they read every word of it out aloud, while those who cannot read listen intently. The police have of late interfered with these readings. Newspapers are often confiscated, even after all passages considered "dangerous" have been eliminated by the authorities. (Ukrainian newspapers, especially the editorial columns, often consist mainly of great white spaces.)

The villagers know what they want — "Freedom like in America," says one who had been there. "We want what we fought and voted for — Home Rule," says another. "We want it — pacification or no pacification," says a third, pulling up his waistcoat and showing the place where two ribs had been fractured by blows from Polish cudgels.

(The Manchester Guardian, Monday, August 31, 1931).

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Місцевий. — Про виступ у Вилієм Роджерс Парку та про відношення до цього виступу „товаришів" з Сентрал Фолс вже було й нема потреби над цею справою розволікатися.

Справедливий. — Пишете в дуже острім тоні. Називаєте інших безхарактерними і боягузами. Хочете, щоби те все помістила ґазета й підписала Вас „Справедливий". Справедливість вимагає, щоби Ви те все поперли фактами і за правду вміли постояти, себто, щоби себе підписали.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє, що місячний мітінґ відбудеться у вівторок, 15 вересня, в годині 7-мій ввечір, в гали під ч. 72 Моріс ул. Кождий член є обовязаний прийти та заплатити свої вкладки. Проситься вплачувати точно вкладки за дітей, щоби непотрібно їх суспендовувати та наново принимати, що дає безпотрібну працю як секретареви так і головній канцелярії. Зрозумійте вже раз, що годі секретареви вплачувати за діти свої власні гроші. — Уряд.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Орґанізація допомоги безробітним.

Заходами Центрального Комітету Українських Національних Орґанізацій міста Ню Йорку створено Комітет несення помочі безробітним.

Праця цього Комітету буде спрямована в сторону роздобуття відповідної підмоги від Українців і Американців для безробітних. В першій мірі треба самим Українцям дати поміч безробітним Українцям. Ми повинні помогти собі самі. А коли би ця поміч була навіть невеликою, то всеж таки вона буде доказом, що українська іміграція старається по своїй змозі улекшити це важке матеріяльне положення, якого розвязкою займаються поодинокі міста, стейти та федеральний уряд Америки. Коли отже ми докажемо, що ми по нашим силам помагаємо собі самі, коли ми виступимо перед Американцями як зорґанізована одиниця, яка може виказатись якоюсь реальною працею, тоді з певністю буде нам лекше дістати відповідну поміч і від Американців. Маючи це на увазі, Комітет несення помочі безробітним поведе в тому напрямку належну пропаґанду насамперед серед Українців.

Та перш усього Комітет мусить зібрати потрібні інформації щодо числа безробітних, їх маєткового та фамілійного стану і т. п. Зібравши такі дані, Комітет буде мати змогу означити обсяг своєї діяльности та повести відповідну акцію між Українцями, а головно між Американцями.

Тому отже Комітет звертається отсею дорогою до всіх українських аціональних орґанізацій, бенефітових товариств, брацтв та сестрицтв міста Ню Йорку, та просить їх, щоби вони найдалі до кінця вересня переслали спис своїх безробітних членів, подаючи: назву орґанізації, імя і назвиско безробітного, його вік, стан, число членів родини і число безробітних, з зазначенням, як довго хто без роботи. Ті безробітні Українці, котрі не належать до жадної орґанізації, повинні подати потрібні інформації прямо до Комітету. Всі списи проситься пересилати на адресу секретаря Комітету:

D. Halychyn,
217-219 E. 6th St.,
New York, N. Y.

За Комітет Помочі Безробітним:

Д. Галичин, секр.

ТАРЗАНІВ СИН.

(36)

Акут розповів Коракови, що цей звичай малп значить, що вони вибрали собі нового ватажка. Нарешті малпи відпочили й наїлися. „Ходім помалу, Корак", сказав Акут. „Роби те, що я робитиму". Вони по деревах дібралися ближче й опинилися на межі поляни, де були зібрані в коло малпи. Тут Акут голосно викрикнув щось своєю малпячою мовою. Вчувши його голос, малпи схопилися на ноги, а одна скоро побачила їх на дереві.

Акут і Корак злізли з дерева на поляну й спинилися далеко від малп. З гурта малп вийшла одна великанська малпа й почала підозріло й сердито зближатися до непрошених чужинців. Акут звернувся до тієї малпи зі словами: „Я Акут, а це Корак. Він є сином Тарзана, що був колись королем малп. Я також був королем серед малп, коли жив за великою водою. Ми обидва добрі борці. Дайте нам можливість пристати до вас".

До них уже зовсім близько наблизилася сердита малпа, що була нововибраним королем. Акут не хотів битися, а тому знову заліз на дерево й закликав туди Корака. „Геть звідси!" — сердито кричав знизу король малп. „Якщо ви негайно не заберетеся геть, то я вбю вас!" Корак стояв на дереві поруч з Акутом і ввесь тремтів. Він хотів негайно показати тому зарозумілому королеви свою силу й готовий був кинутися до бою.

Нарешті хлопець не втримався й блискавкою скочив на землю та пішов назустріч величезній малпі. Малпи здалека приглядалися зі здивуванням. Вони були певні, що їх могутній король легко переможе невелику білу потвору, що не слухає наказу короля. Акут не встиг і отямитися, як хлопець і малпа наблизилися один до другого. Вони старалися стати в ліпшу позицію для нападу. Нарешті обидва спинилися, пильно вдивляючись один у другого.